

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 371/2010-44

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. novembra 2010 v senáte zloženom z predsedu Juraja Horvátha a zo sudcov Lajosa Mészárosa a Sergeja Kohuta o sťažnosti R. Z., Š., t. č. vo väzbe L., zastúpeného advokátom JUDr. V. L., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti pozbavenia slobody zaručeného v čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 0 Tp 441/2009 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo R. Z. na osobnú slobodu zaručené v čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti pozbavenia slobody zaručené v čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 0 Tp 441/2009 p o r u š e n é b o l o .

2. R. Z. priznáva finančné zadost'učinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný uhradiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. R. Z. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 254,88 € (slovom dvestopäťdesiatštyri eur a osemdesiatosem centov), ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný vyplatiť na účet advokáta JUDr. V. L., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti R. Z. nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) č. k. II. ÚS 371/2010-23 zo 14. septembra 2010 bola prijatá na ďalšie konanie sťažnosť R. Z., Š., t. č. vo väzbe L. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti pozbavenia slobody zaručeného v čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 0 Tp 441/2009.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je vyšetrovateľom Prezídia Policajného zboru, Úradu boja proti organizovanej kriminalite Bratislava (ďalej len „vyšetrovateľ“) v konaní vedenom pod ČVS: PPZ 16/BOK-B1-2009 trestne stíhaný pre pokračovací obzvlášť závažný zločin legalizácie príjmu z trestnej činnosti spolupáchateľstvom podľa § 20 k § 233 ods. 1, 3 písm. c) a 4 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) a iné.

Do väzby bol sťažovateľ vzatý uznesením Okresného súdu Bratislava II sp. zn. Tp 1652/2008 z 5. októbra 2008 z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. b) a c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“). Okresný súd uznesením sp. zn. 0 Tp 91/09 z 13. februára 2009 najprv predĺžil lehotu jeho väzby do 1. októbra 2009 a následne uznesením sp. zn. 0 Tp 439/09 z 31. augusta 2009 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 4 Tpo 65/2009 zo 4. septembra 2009 bola lehota jeho väzby predĺžená do 1. apríla 2010.

Sťažovateľ 11. júna 2009 pri svojom výsluchu vykonávanom vyšetrovateľom požiadal (resp. jeho obhajca) o prepustenie z väzby na slobodu. Pretože prokurátor Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) ako prokurátor vykonávajúci dozor nad prípravným konaním jeho žiadosti nevyhovel, predložil túto žiadosť na rozhodnutie o nej okresnému súdu. Okresný súd žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu 14. septembra 2009 zamietol uznesením sp. zn. 0 Tp 441/09. Na základe sťažnosti podanej sťažovateľom krajský súd toto rozhodnutie okresného súdu uznesením sp. zn. 3 Tpo 98/09 z 27. novembra 2009 zrušil a sám rozhodol tak, že podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu zamietol s odôvodnením, že dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku naďalej trvajú a podľa § 80 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku sľub sťažovateľa ako náhradu väzby neprijal.

Vo vzťahu k prijatej časti sťažnosti na ďalšie konanie sťažovateľ uviedol, že „má za to, že v jeho prípade nebolo o jeho žiadosti o prepustenie na slobodu zo dňa 11. 6. 2009 rozhodované v lehotách predpokladaných Trestným poriadkom a tým bolo prieskumné konanie o zákonnosti (dôvodnosti) ďalšieho trvania väzby znemožnené. Vychádzajúc z požiadaviek definovaných v čl. 5 ods. 4 Dohovoru a čl. 17 ods. 2 Ústavy SR ak aj zo samotného znenia ustanovenia § 79 ods. 3 Trestného poriadku sú orgány činné v trestnom konaní a súdy povinné urýchlene konať a rozhodnúť o každej podanej žiadosti.

Nečinnosť v konaní o žiadosti sťažovateľa o prepustenie na slobodu predstavuje podstatné porušenie jeho základného práva vyplývajúceho z čl. 5 ods. 4 Dohovoru a čl. 17

ods. 2 Ústavy SR, ktoré zásadným spôsobom vplýva aj na zákonnosť ďalšieho trvania jeho väzby...

O žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby sa konalo od 11. 6. 2009 do 27. 11. 2009, t. . 161 dní. Ak by bol braný do úvahy názor Krajského súd v Bratislave a Okresného súdu Bratislava I, že právny dôvod na začatie konania o žiadosti o prepustenie na slobodu zažal dňom 7. 8. 2009, tak konanie trvalo 111 dní. Takéto lehoty nemožno považovať za urýchlené konanie... Tým súdy oboch inšancií znemožnili sťažovateľovi periodickú kontrolu dôvodnosti pozbavenia slobody.

Podľa názoru sťažovateľa porušenie práva v jeho prípade, najmä s prihliadnutím na časový odstup od podania žiadosti po rozhodnutie o nej, je z ústavnoprávneho hľadiska neospravedliteľné a netolerovateľné a preto už nie je možné zhojiť právo a nezákonnosť dodatočným rozhodnutím a má za to, že ako prostriedok zabezpečenia osobnej slobody obvineného a zabránenia jej ďalšieho porušovania, malo byť prijaté iba opatrenie znamenajúce okamžité ukončenie väzobného obmedzenia.“

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie nálezom rozhodol, že okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 0 Tp 441/09 porušil jeho základné právo na osobnú slobodu zaručené v čl. 17 ods. 2 ústavy a jeho právo na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti väzby zaručené v čl. 5 ods. 4 dohovoru a prikázal okresnému súdu ihneď prepustiť sťažovateľa na slobodu. Zároveň požadoval priznať mu finančné zadosťučinenie v sume 2 000 € a náhradu trov jeho právneho zastúpenia v sume 254,88 €.

2. Na základe výzvy ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: za okresný súd jeho podpredseda listom sp. zn. Spr 3526/2010 z 5. októbra 2010 a právny zástupca sťažovateľa stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu listom z 25. októbra 2010.

2.1 Okresný súd vo svojom vyjadrení súhlasil s upustením od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti a uviedol:

„Z obsahu vyššie uvedeného spisu vyplýva, že samotné konanie trvalo od 20. 7. 2009, kedy bol súdu doručený návrh prokurátora Generálnej prokuratúry SR na zmenu dôvodov väzby u obvineného R. Z. spolu s vyjadrením k jeho žiadosti o prepustenie z väzby, až do 23. 11. 2009, kedy bol spis predložený spolu s predkladacou správou Krajskému súdu Bratislava na rozhodnutie o sťažnosti obvineného proti uzneseniu sudcu pre prípravné konanie... zo dňa 14. 9. 2009 č. k. 0 Tp 441/2009, ktorým bola zamietnutá jeho žiadosť o prepustenie z väzby a súčasne boli dôvody väzby rozšírené o dôvod podľa § 71 ods. 1 písm. a) Tr. por.

Vzhľadom k uvedenému musím skonštatovať, že dĺžka konania na Okresnom súde Bratislava I o žiadosti obvineného o prepustenie z väzby je v rozpore s požiadavkou neodkladnosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby podľa čl. 17 ods. 2, 5 Ústavy SR a podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Zároveň však musím dať do pozornosti, že dĺžka tohto konania bola čiastočne ovplyvnená aj objektívnymi dôvodmi a to najmä tým, že prokurátor k svojmu návrhu a vyjadreniu z 20. 7. 2009 nepripojil žiadosť obvineného o prepustenie z väzby (táto bola doručená súdu až 29. 7. 2009), neúčast' obhajcu na verejnom zasadnutí dňa 19. 8. 2009 a napokon práceneschopnosť zákonnej sudkyne, čo zapríčinilo, že k písomnému vyhotoveniu rozhodnutia došlo až 16 dní po jeho vyhlásení, pričom na základe Opatrenia č. 12/2009 podpredsedu Okresného súdu Bratislava I zo dňa 30. 9. 2009 č. Spr 3003/2009 predmetné rozhodnutie musel vypracovať zastupujúci sudca pre prípravné konanie.

V prípade, že Ústavný súd SR dospeje k záveru, že bolo porušené právo sťažovateľa na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti pozbavenia slobody, prosím, aby boli do úvahy vzaté aj vyššie uvedené objektívne dôvody, ako aj všetky okolnosti prípadu (dôvodné podozrenie zo spáchania obzvlášť závažnej trestnej činnosti, pre ktorú medzičasom už bola podaná obžaloba a trvanie dôvodov väzby aj v tomto štádiu konania).“

2.2 Právny zástupca sťažovateľa vo svojom vyjadrení uviedol:

„... súhlasím s tým, aby... Ústavný súd upustil od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti...“

Ďalej si dovoľujem oznámiť, že sa stotožňujem s vyjadrením Okresného súdu Bratislava I v tom, že dĺžka konania o mojej žiadosti o prepustenie na slobodu je v rozpore

s požiadavkou neodkladnosti rozhodovania podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

V ďalšom sa dovoľujem odvolať na sťažnosť, ktorá bola doručená Ústavnému súdu Slovenskej republiky 19. januára 2010.“

3. Pretože okresný súd a právny zástupca sťažovateľa oznámili, že netrvajú na ústnom pojednávaní vo veci, ústavný súd podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania. pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Zo spisu okresného súdu sp. zn. 0 Tp 441/2009, ktorý si ústavný súd vyžiadal, bol zistený tento priebeh konania o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu:

- 20. júl 2009 – okresnému súdu bola generálnou prokuratúrou doručená žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu podaná do zápisnice o výsluchu obvineného vykonaného 11. júna 2009 vyšetrovateľom a návrh generálnej prokuratúry na zmenu dôvodov väzby sťažovateľa; prílohu podania tvoril vyšetrovací spis ČVS: PPZ-80/BOK-B-2007,
- 22. júl 2009 – okresný súd žiadal generálnu prokuratúru o zaslanie žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu, pretože *„táto sa v písomnostiach zaslaných na okresný súd nenachádza“*,
- 27. júl 2009 – generálna prokuratúra predložila okresnému súdu podaním č. k. IV Gv 5/08-269 kópiu zápisnice o výsluchu sťažovateľa ako obvineného z 11. júna 2009,
- 28. júl 2009 – okresný súd žiadal generálnu prokuratúru o udelenie súhlasu na predvedenie sťažovateľa na verejné zasadnutie 19. augusta 2009, zároveň požiadaval Ústav na výkon väzby L. (ďalej len „ÚVV“) o eskortu sťažovateľa na verejné zasadnutie 19. augusta 2009,
- 29. júl 2009 – okresný súd lustroval osobu sťažovateľa,

- 7. august 2009 – sťažovateľ doručil okresnému súdu „vyjadrenie k prepusteniu z väzby na slobodu“, v ktorom uviedol, že verejného zasadnutia, na ktorom bude okresný súd rozhodovať o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu, sa zúčastniť nechce, a žiadal (resp. súhlasil s tým) prerokovať túto záležitosť v jeho neprítomnosti a v neprítomnosti jeho obhajcu; s rozšírením dôvodov väzby, o ktoré žiadala generálna prokuratúra, nesúhlasil a zároveň okresnému súdu sľúbil, že nebude mariť trestné konanie,
- 11. august 2009 - generálna prokuratúra dala okresnému súdu na vedomie podanie č. k. IV Gv 5/08-285 adresované ÚVV, v ktorom súhlasí s predvedením sťažovateľa na verejné zasadnutie 19. augusta 2009,
- 13. august 2009 – okresný súd žiadal ÚVV o zrušenie eskorty sťažovateľa z dôvodu, že tento požiadal o vykonanie verejného zasadnutia v jeho neprítomnosti,
- 14. august 2009 – okresnému súdu bol doručený originál súhlasu generálnej prokuratúry (č. k. IV Gv 5/08-285) s predvedením sťažovateľa na verejné zasadnutie adresovaný ÚVV,
- 14. august 2009 – okresnému súdu bolo telefaxom doručené ospravedlnenie advokáta JUDr. P. K., ktorým ospravedlnil svoju neúčast' na verejnom zasadnutí 19. augusta 2009, zároveň oznámil, že sťažovateľ mu 3. augusta 2009 vypovedal plnú moc, na základe čoho bol sťažovateľovi opatrením okresného súdu sp. zn. 0 Ttp 471/09 ustanovený obhajca Mgr. P. L., ktorého o čase a mieste verejného zasadnutia riadne informoval,
- 19. august 2009 – na verejnom zasadnutí okresný súd konštatoval neprítomnosť obhajcu sťažovateľa, preto nebolo možné vykonať verejné zasadnutie a bolo odročené na 14. september 2009,
- 14. september 2009 – po vyjadreniach obhajcu sťažovateľa a prokurátorky generálnej prokuratúry okresný súd na verejnom zasadnutí zamietol žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu a zároveň rozšíril dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku,
- 30. september 2009 – podpredseda okresného súdu v konaní sp. zn. Spr. 3003/09 opatrením č. 12/2009 prikázal náhradnému sudcovi pre prípravné konanie JUDr. J. M. písomne vyhotoviť uznesenie sp. zn. 0 Tp 441/09 zo 14. septembra 2009 o zamietnutí žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu a o rozšírení dôvodov väzby, z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne JUDr. M. L.,

- 1. október 2009 – uznesenie bolo okresným súdom odoslané (sťažovateľ prevzal 12. októbra 2009, jeho obhajca 7. októbra 2009, generálna prokuratúra 7. októbra 2009, ÚVV 8. októbra 2009),
- 16. október 2009 – okresnému súdu bola doručená sťažnosť sťažovateľa z 13. októbra 2009 proti uzneseniu okresného súdu zo 14. septembra 2009,
- 27. október 2009 – spis okresného súdu sp. zn. 0 Tp 441/09 bol predložený krajskému súdu na rozhodnutie o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu zo 14. septembra 2009,
- 30. október 2009 – spis bol krajským súdom vrátený okresnému súdu ako predčasne predložený, dôvodom bolo nepredloženie úplného – kompletného – vyšetrovacieho spisu, neboli predložené zväzky 1 – 6 vyšetrovacieho spisu a vytkol okresnému súdu ďalšie nedostatky, ako nepreskúmateľnosť „vypustenia“ dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku a pisársku chybu vo výroku uznesenia,
- 2. november 2009 – okresný súd žiadal generálnu prokuratúru o zaslanie zväzkov 1 – 6 vyšetrovacieho spisu,
- 3. november 2009 – okresný súd vydal opravné uznesenie, ktorým opravil výrokovú časť písomného vyhotovenia uznesenia zo 14. septembra 2009,
- 5. november 2009 – okresný súd odoslal opravné uznesenie (sťažovateľ ho prevzal 12. novembra 2009, jeho obhajca 16. novembra 2009, generálna prokuratúra 12. novembra 2009, ÚVV 13. novembra 2009),
- 12. november 2009 – JUDr. V. L. oznámil, že si ho sťažovateľ zvolil za obhajcu, zároveň zaslal okresnému súdu kópiu žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu, ktorú podal toho istého dňa na generálnej prokuratúre a ktorú navrhol považovať za svoje právne stanovisko k doterajšiemu postupu pri rozhodovaní o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu z 11. júna 2009 a ako doplnenie svojej sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu zo 14. septembra 2009, ktorú podal 14. októbra 2009,
- 20. november 2009 – okresnému súdu bola doručená sťažnosť sťažovateľa zo 16. novembra 2009 *„voči uzneseniu 0 Tp 441/09, nakoľko je neúplné, znova nie je oprava paragrafu, je účelové, je mi odobraná možnosť podať o prepustenie s väzby a sú vymyslené všetky dátumy, ktoré sa nachádzajú v uznesení 0 Tp 441/09. V konečnom dôsledku sú porušené moje ľudské práva.“*,

- 23. november 2009 – okresný súd predložil krajskému súdu spis sp. zn. 0 Tp 441/09 na rozhodnutie o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu zo 14. septembra 2009,
- 24. november 2009 – krajský súd nariadil neverejné zasadnutie na 27. november 2009,
- 26. november 2009 – okresný súd podaním z 24. novembra 2009 zaslal krajskému súdu sťažnosť sťažovateľa zo 16. novembra 2009,
- 27. november 2009 – krajský súd na neverejnom zasadnutí uznesením sp. zn. 3 Tpo 98/2009 zrušil uznesenie okresného súdu sp. zn. 0 Tp 441/09 zo 14. septembra 2009 a žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu zamietol s tým, že naďalej trvajú dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, a sľub sťažovateľa ako náhradu väzby neprijal,
- 1. december 2009 – spis sp. zn. 0 Tp 441/2009 bol krajským súdom vrátený okresnému súdu,
- 8. december 2009 – uznesenie krajského súdu z 27. novembra 2009 bolo doručené sťažovateľovi,
- 9. december 2009 – uznesenie krajského súdu z 27. novembra 2009 bolo doručené obhajcovi sťažovateľa JUDr. V. L., generálnej prokuratúre a ÚVV.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 2 ústavy a práva na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti pozbavenia slobody zaručeného v čl. 5 ods. 4 dohovoru postupom okresného súdu o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu z 11. júna 2009.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

Požiadavka neodkladnosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby jasne a zreteľne vyplýva aj z ustanovenia § 79 ods. 3 Trestného poriadku, podľa ktorého „obvinený má právo kedykoľvek žiadať o prepustenie na slobodu. Ak v prípravnom konaní prokurátor takej žiadosti nevyhoví, predloží ju bez meškania so svojím stanoviskom a s návrhom na rozhodnutie sudcovi pre prípravné konanie, o čom upovedomí obvineného a jeho obhajcu. O takej žiadosti sa musí bez meškania rozhodnúť. Ak sa žiadosť zamietla, môže ju obvinený, ak v nej neuvedie iné dôvody, opakovať až po uplynutí tridsiatich dní odo dňa, keď rozhodnutie o jeho predchádzajúcej žiadosti nadobudlo právoplatnosť.“.

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vyplýva, že väzba má mať striktne obmedzené trvanie, a preto má byť zaručená možnosť jej kontroly v krátkych intervaloch. V texte čl. 5 ods. 4 dohovoru použitý anglický výraz „speedily“ a francúzsky výraz „a bref délai“ (v slovenskom preklade „urýchlene“) jasne indikuje, čo musí byť v danom prípade hlavným predmetom záujmu. Aké časové obdobia budú akceptovateľné a aké nie, bude zrejme závisieť od konkrétnych okolností (Beziehieri z roku 1989, A-164, § 21, Neumeister z roku 1968, A-8, § 24 a Sanchez – Reisse z roku 1986, A-107, § 55).

V zmysle judikatúry ESLP ak sa o zákonnosti väzby rozhoduje na viacerých stupňoch, štát musí v zásade poskytnúť oprávnenej osobe rovnaké záruky v opravnom konaní ako v konaní na prvom stupni (Navarra v. Francúzsko, rozsudok z 23. novembra 1993, § 28).

Ústavný súd v rozhodnutiach, v ktorých sa zaoberal požiadavkou urýchleného rozhodnutia o zákonnosti väzby v zmysle čl. 5 ods. 4 dohovoru a čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, uviedol, že jednotlivé lehoty sa z hľadiska požiadaviek neodkladnosti alebo urýchlenosti posudzujú podľa všetkých okolností prípadu. V zásade však požiadavke neodkladnosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby v zmysle čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, resp. čl. 5 ods. 4 dohovoru nezodpovedá lehota počítaná na mesiace, ale na týždne. Tejto požiadavke preto spravidla nemôže zodpovedať lehota konania presahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca a ani nečinnosť trvajúca týždne (III. ÚS 199/05, II. ÚS 353/06).

Ako vyplýva z prehľadu úkonov vykonaných v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 0 Tp 441/2009, okresný súd o žiadosti sťažovateľa rozhodol až po 56 dňoch odo dňa, keď mu táto bola generálnou prokuratúrou predložená na rozhodnutie (20. júl 2009 – 14. september 2009). K doručovaniu rozhodnutia, ktorým žiadosti sťažovateľa nebolo nevyhovené okresný súd pristúpil až 1. októbra 2009, t. j. po ďalších 17 dňoch. Od doručenia sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu 16. októbra 2009 po predloženie spisu druhostupňovému krajskému súdu 27. októbra 2009 uplynulo ďalších 11 dní. Krajský súd však 30. októbra 2009 vrátil spis okresnému súdu ako predčasne predložený a k jeho opätovnému predloženiu druhostupňovému súdu okresným súdom došlo (po odstránení všetkých vytýkaných nedostatkov) 23. novembra 2009, teda po 24 dňoch. Od vrátenia veci druhostupňovým súdom okresnému súdu 1. decembra 2009 (po rozhodnutí o opravnom prostriedku) bolo uznesenie krajského súdu doručené sťažovateľovi 8. decembra 2009 a jeho obhajcovi 9. decembra 2009.

Celková doba, počas ktorej sa trestná vec sťažovateľa nachádzala v dispozícii okresného súdu, predstavuje v danom prípade 115 dní. Už samotné takéto zistenie je postačujúce na prijatie záveru o zdĺhavosti postupu okresného súdu v rámci konania o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby.

Samozrejme, ústavný súd nemohol neprihliadnuť aj na okolnosti, ktoré neboli spôsobené okresným súdom a tieto mali za následok predĺženie trvania konania o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu. Ide predovšetkým o nepredloženie samotnej

žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu generálnou prokuratúrou zároveň s predkladanými spisovými materiálmi 20. júla 2009 (aj keď v tejto súvislosti vzniká nejasnosť, pretože vyšetrovací spis bol prílohou podania generálnej prokuratúry a žiadosť o prepustenie z väzby bola obsiahnutá v zápisnici o výsluchu sťažovateľa z 11. júna 2009). Ďalšou skutočnosťou, ktorá prispela k predĺženiu konania, bola neprítomnosť obhajcu sťažovateľa na verejnom zasadnutí 19. augusta 2009, kvôli ktorej musel okresný súd nariadiť nový termín verejného zasadnutia (§ 293 ods. 9 a 10 Trestného poriadku). Tieto skutočnosti ústavný súd nemohol prirátať na vrub okresnému súdu, ktorý ich nezavinil.

Ústavný súd uznal aj potrebu vykonania viacerých pre rozhodnutie nevyhnutných úkonov okresným súdom, ktoré si nepochybne vyžiadali určitý časový priestor. Išlo hlavne o zabezpečenie prítomnosti sťažovateľa na konaní pri rozhodovaní o jeho žiadosti (príprava na predvedenie – súhlas generálnej prokuratúry, zabezpečovanie eskorty), ktoré prihliadnuc na vôľu sťažovateľa okresný súd bol napokon nútený zrušiť.

Na druhej strane je však neakceptovateľné, aby okresný súd potom, ako sa na verejné zasadnutie 19. augusta 2009 nedostavil (svoju neúčast' vopred ospravedlnil) obhajca sťažovateľa, nariadil termín nového pojednávania až o 26 dní. Rovnako písomné vypracovanie uznesenia a jeho expedovanie po 17 dňoch od samotného rozhodnutia nemožno považovať za primerané. Na ťarchu okresného súdu je potrebné prirátať aj pochybenie v súvislosti s predkladaním opravného prostriedku sťažovateľa proti uzneseniu zo 14. septembra 2009, ktoré bolo druhostupňovým súdom vyhodnotené ako predčasné.

Berúc do úvahy všetky uvedené okolnosti rozhodovania o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu ústavný súd konštatuje, že postup okresného súdu v tomto konaní nespĺňal požiadavku neodkladnosti a urýchlenosti rozhodovania o takejto žiadosti podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru a podľa čl. 17 ods. 2 ústavy, a to predovšetkým pri vykonávaní relatívne jednoduchých procesných úkonov.

K obrane okresného súdu spočívajúcej v tvrdení, že k predĺženiu uvedeného konania došlo v súvislosti s práceneschopnosťou zákonnej sudkyne, ústavný súd s prihliadnutím na

svoju doterajšiu judikatúru uvádza, že personálne a organizačné problémy súdu nie sú v zásade ústavne významné pre posúdenie toho, či postup súdu v konaní bol ústavne súladný (napr. III. ÚS 14/00, I. ÚS 156/02, I. ÚS 127/04). Preto toto tvrdenie okresného súdu ústavný súd nemohol akceptovať.

S ohľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že okresný súd pri rozhodovaní o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu podanej do zápisnice o svojom výsluchu 11. júna 2009 porušil svojím postupom v konaní vedenom pod sp. zn. 0 Tp 441/2009 jeho základné právo na osobnú slobodu zaručené v čl. 17 ods. 2 ústavy, ako aj jeho právo na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti väzby zaručené v čl. 5 ods. 4 dohovoru, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto nálezu.

IV.

4. Sťažovateľ sa sťažnosťou domáhal tiež toho, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby ho prepustil z väzby na slobodu.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že ústavný súd nie je ďalšou inštanciou v sústave všeobecného súdnictva, ale nezávislým orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) pôsobiacim mimo tejto sústavy.

Porušenie požiadaviek vyplývajúcich z čl. 17 ods. 2 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru v súvislosti s urýchlenosťou rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu napádaným postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 0 Tp 441/2009 samo osebe nezakladá nezákonnosť alebo neústavnosť rozhodnutí všeobecných súdov o väzbe

sťažovateľa, a nie je ani dôvodom na záver o nezákonnosti a neústavnosti ďalšieho trvania jeho väzby.

Za daných okolností neprislúcha ústavnému súdu posudzovať skutočnosti rozhodujúce pre záver, či sťažovateľ má, alebo nemá byť prepustený z väzby.

S prihliadnutím na uvedené ústavný súd požiadavke sťažovateľa prikázať okresnému súdu prepustiť ho z väzby na slobodu nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

5. Sťažovateľ žiadal priznať mu aj primerané finančné zadost'učinenie v sume 2 000 € z dôvodu, že „zásah do základných práv sťažovateľa bol mimoriadne intenzívny. Sťažovateľ pre nečinnosť a nesprávne rozhodovanie... súdov vo výkone väzby pociťoval nedôveru v spravodlivý proces. Dostával úzkostlivé stavy spôsobované výkonom väzby a nemožnosťou dožadovať sa opakovane preskúmania zákonnosti a dôvodnosti obmedzenia osobnej slobody.“.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadost'učinenie.

Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

Ústavný súd považoval za oprávnenú sťažovateľovu požiadavku na priznanie finančného zadost'učinenia, a to v požadovanej sume 2 000 €. Vzhľadom na intenzitu porušenia jeho základného práva na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 2 ústavy, ako

aj práva na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti pozbavenia slobody zaručeného v čl. 5 ods. 4 dohovoru nebolo v danom prípade možné považovať za postačujúce iba samotné deklarovanie závažného porušenia základného práva sťažovateľa, tak ako to je uvedené v bode 2 výroku tohto nálezu.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Právny zástupca sťažovateľa si uplatnil trovy za právne zastúpenie v celkovej sume 254,88 €.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Základná sadzba za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2010 je 120,23 € a hodnota režijného paušálu je 7,21 €.

Sťažovateľovi vznikol nárok na úhradu trov konania za tri úkony právnej služby uskutočnené v roku 2010 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnému súdu a stanovisko k vyjadreniu okresného súdu). Celkovo tak sťažovateľovi vznikol nárok na úhradu trov konania v sume 382,32 €.

Keďže právny zástupca sťažovateľa si uplatnil náhradu trov právneho zastúpenia v sume 254,88 €, ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov v uplatnenej výške, tak ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. novembra 2010